

เศรษฐกิจพอเพียง สิ่งแวดล้อม และ การรวมพลังเครือข่ายสังคม ฯลฯ เป็น ประเด็นหลักที่กลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นผลิตผล จากกระบวนการผู้นำ “ค่ายอาสาพัฒนาสร้าง เสริมสุขภาพ ย้อนรอยครูไกลมด” โดยมูลนิธิ โภคสัมพันธ์ฯ เลือกใช้เป็นแก่นกิจกรรมในวัน ที่ต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้ร่วม” เป็น “ผู้รับ ผลิตของทำ”

ด้วยประเด็นดังกล่าว มีขอบข่ายเนื้อหาที่ กว้าง ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในทุกระดับ ชุมชนที่ “ชาวค่าย” ไปฟังในพื้นที่ได้

“เราว่าประเด็นเหล่านี้ไม่น่าสนใจกับ ชุมชนที่ไปอยู่ และได้รับการยอมรับก็ อย่าง เช่น เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การออกแบบ เป็น เรื่องที่ชาวบ้านเห็นด้วยอยู่แล้ว แต่การต่อ ยอดจากนั้น พวกเราอาจยังไม่รู้วิธี อาทิ การ ทำบัญชีครัวเรือน ทำบัญชีชุมชน ชาวบ้าน อาจมองไม่เห็นภาพว่า ต้องทำอย่างไร ดังนั้น หน้าที่ของพวกเราคือการนำความรู้ที่เรา ศึกษา-ค้นคว้าไปถ่ายทอดให้กับชาวบ้าน จนเกิดการปฏิบัติได้จริง” มณฑล กระช่วง (แม่เหล็ก) นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ผู้รับผิดชอบโครงการ “ค่ายตาม รอยพ่อ...สืบต่อสิ่งดี” พูดถึงวิธีการสร้าง กิจกรรมที่ช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ ให้กับ ชุมชน

แม้ที่เล่าต่อกันมา การลงพื้นที่ คือการแลกเปลี่ยนกันกับชาวบ้าน อะไรที่ชาวบ้านดีกว่า เราก็ต้องฟัง แต่เรื่องใดที่เรามีข้อได้เปรียบ เรา ก็บอก หรืออะไรที่ชาวบ้านอยู่ก่อนแล้ว แต่เรา ยังไม่แน่ใจว่าทำอย่างไรจะดีไหม เช่น การใช้ ปู่สอนหรือทำกิจกรรม ซึ่งตรงกับหลักวิชา การที่ได้เรียน ฟังจนได้เห็นแล้วว่าผลผลิต อาจทำเป็น แต่ลดต้นทุนได้เยอะกว่า พวก เขาก็ยกให้ทำต่อไป ชาวบ้านมีเงินไม่มากเงิน “เมื่อได้แลกเปลี่ยนร่วมกันก็จะทำให้เกิด การพัฒนาความคิดอยู่ตลอดเวลา เป็น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเราและ ตัวชาวบ้านเอง แต่ช่วยกันดูชาวบ้านจะนำ เอาวิธีไหนไปใช้ให้เป็นกิจวัตรในชุมชนหรือ ไม่มัน ขึ้นอยู่กับพวกเขาที่จะเห็นคุณค่ามาก น้อยแค่ไหน” และนักศึกษาคณะ

สำหรับประสบการณ์เฉพาะตัวที่ได้รับและ ทำให้ทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่เริ่มทำ กิจกรรมนั้น นักศึกษาทุกรายนั้นมองว่า เป็น เรื่องของความรับผิดชอบ เพราะจากเดิมที่ เป็นเพียงผู้ร่วมกิจกรรม แต่เมื่อมาเป็นผู้รับ ผลิตของโครงการ ก็หมายถึงความรับผิดชอบ ที่มากขึ้น มีเหตุผล รับฟังสมาชิกที่ร่วมทำ ค่าย มากขึ้นเมื่อวันเกิดการเติบโตทางภูมิภาวะ หรืออื่นๆ ก็ที่คิดลงทำงาน

เช่นเดียวกับ วีรศักดิ์ ศรีสันต์ (พี่ต๋ม) นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขต กาญจนบุรี หัวเรือใหญ่ในกิจกรรม “ค่ายเด็ก กลองปี่ พัฒนารุ่นพี่ชาย” ที่พาชาวบ้านยุค ครอบไปจัดกิจกรรมถึงชุมชนบ้านพวยบอง อ.พยุหะคีรี จ.กาญจนบุรี ได้สะท้อนมุมมอง ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำค่าย จนกลายเป็นจุดเปลี่ยนของตัวเองว่า “ใน ฐานะนักศึกษาชั้นมัธยมมองว่า การออกค่าย คือการไปช่วยเหลือคน ชาวบ้านมีฐานะยาก จนกว่า ไม่ดีไว้การศึกษาเหมือนเรา ดังนั้น จึงมีภาพที่ที่เราเคยอยู่จุดที่สูงกว่า เราคือผู้ใหญ่ ชาวบ้านเป็นผู้รับทำนั่น นั่นแต่พอแล้วเรา หาก คิดคิดแบบไม่มีคุณ อย่างผมเรียนวิชา ศาสตร์การเกษตร ผมเห็นชุมชนที่พวกเขาไป

ปลูกยางกัน ผมไปบอกชาวบ้านแล้วว่าเขา ควรต้องดูแลบ้าง ตัดเอาใบไหน ที่งอคา เร็งนี้มันรบกวนเราแล้วรู้สึกว่าการ “แต่พอเอาเข้าจริงๆ ทัศนคติที่ของมันเป็น

สัมผัสกลุ่มเยาวชน ‘ชาวค่าย’

ปฐมบท ‘เปิดใจ-เปลี่ยนความคิด’

ปลูกต้นกล้วยตามครัวเรือนเพื่อลดความเสี่ยง

ผิดเกือบหมด เป็นเรื่องของความชำนาญ ของวิถีชีวิตที่อยู่กับชาวบ้านมาหลายรุ่น ชาวบ้านต่างหากที่รู้ดีกว่าผม เขารู้กันดีกว่า ต้นยางในชุมชนควรตัดเวลาไหน ตัดอย่างไร ตัดนี้มีอายุเท่าไร ต้องตัดเฉียง ตัดเฉียงบ่อย ลงมาหน่อย ชาวบ้านเขารู้หมด และเราทำ อย่างเขาไม่ได้เลย ดังนั้น ไม่ได้หมายความว่า ใครจะรู้มากกว่าใครในทุกๆ เรื่อง แต่อยู่ที่นี่ เราจะต้องปรับตัวให้ทันกับเขา ปรับปรุง ส่วนของตัวเอง การทำกิจกรรมในพื้นที่ แม้จะเป็นช่วงเวลาที่สั้น แต่ก็สำคัญทีเดียว แต่ผลที่ได้รับจะอยู่ติดกับตัวเราไปตลอด” พิธีกรอธิบายถึงประสบการณ์เฉพาะตัวที่จ ึงได้รับ

กรณีนี้ กิจกรรมบางอย่างที่ชาวค่ายอย่าง

งานอัญพืชมัยกับชุมชนด้วยกีฬา

ศึกษาอาชีพในชุมชน

ศึกษาถนนพยุหะคีรี

จัดสรรให้แก่ครอบครัวแรงงาน แล้วจะไปทำ

“ประเด็นเรื่องนี้มีหลายด้านที่ผมคิดว่า หากเราจะลงพื้นที่ร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

จำเป็นต้องศึกษาอีก เช่น พื้นที่ใดสมควร จัดสรรทำในชุมชนได้ อยากรู้ว่าความ

พื้นที่เป็นอุทยานก็ต้องมองตามหลักของ กฎหมายไปพร้อมๆ กับสิทธิของชุมชน ผม

เรียนรู้วิถีคิดทางการเงิน ประชามติของหมู่บ้าน

“พี่ต๋ม” และเพื่อนๆ ทำได้ดีที่ช่วยกันทำ “ได้” วัฒนธรรม งามมาชมอยู่ อธิบายได้ สั้นๆ หลังจากรู้ว่าได้เข้าร่วมทำค่าย โลกคน ชุมชน อธิบายไปมา” โดยที่เล่าว่า แรกเริ่ม วิถีใจในชุมชนนั้นเป็นเรื่องที่หนักๆ รัฐบาล ต้องจัดสรรให้กับชาวบ้านก็ไม่มีที่กั้นเพียง อย่างเดียว ซึ่งก็ไม่ได้ แต่ไม่ถูกต้องหมด ผม เข้าใจในชุมชนชนบทมากขึ้นวันนี้แหละ โลกคนชุมชนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของ ชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เป็นเรื่องของ ความสามัคคี การรวมเป็นหนึ่งเดียวของ ชุมชนที่จะร่วมกันปกป้องดูแลรักษาป่า ควบ คู่ไปกับการทำมาหากินในพื้นที่ ไม่ใช่ไว้รัฐจะ

และเพื่อนเองก็ไปลงพื้นที่กับมืออย่างหนึ่ง แต่พอกลับมาที่เปลี่ยนมุมมองไปอีกแบบ หนึ่ง เพราะอาจจะจริงบ้างไม่จริงบ้าง จึงต้อง ศึกษาต่อ”

พวกเขาเรียกการณที่ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง นี้ว่า “จุดประกาย” โดยขยายความให้เรา เข้าใจง่ายว่า การทำกิจกรรมครั้งนี้ช่วยจุด ประกายบางอย่างให้เขาต้องกลับมาศึกษาต่อ เพื่อเรียนรู้ไม่มีโอกาสกลับไปไหน

ขณะที่เมื่อประมวลมุมมองจากผู้ร่วม กิจกรรมแล้ว ความเห็นของ วีรพงษ์ เครือช ติยเขต กรรมการแผนกสนับสนุนโครงการเปิด รับทั่วไปและนวัตกรรม สำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มอง ว่า น่าพอใจมาก หากกิจกรรมค่ายเหล่านี้ได้ ช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงในทางที่คิดเห็นนี้ โดยกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาสร้างเสริมสุขภาพ ย้อนรอยครูไกลมด จนถึงค่ายย่อยที่กลุ่ม เยาวชนเป็นผู้รับผิดชอบเองเมื่อช่วงเดือน ตุลาคมที่ผ่านมา มีจุดประสงค์หลักคือ การที่ เยาวชนจะรู้จักความเป็นจริงในสังคม เข้าใจ ปัญหาพร้อมกับชาวบ้านในชุมชน

“ส่วนเนื้อหาของค่ายจะเข้มข้นอย่างไรนั้น เป็นเรื่องที่กลุ่มเยาวชนเหล่านี้จะเป็นผู้ ออกแบบเอง เป็นการพัฒนาในขั้นต่อไป แต่สิ่งที่พวกเขาจะได้อะไรกลับมาเลยคือ ประสบการณ์ การรู้จักตัวตน มองปัญหา ได้หลากหลาย และที่สำคัญก็ได้เกิดเครือข่าย เยาวชนที่มีจิตสาธารณะเพื่อร่วมกันทำสิ่งดี ในวันข้างหน้าต่อไป”

“ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุกกิจกรรมเช่นนี้เยาวชน คนอื่นๆ ที่ไม่เคยประสบการณ์ทำค่าย จะร่วมไม่ได้ เราเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มี โอกาสเข้ามาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน โดยเริ่มจากวันเสาร์ที่ 28 พฤศจิกายนนี้ โครงการค่ายอาสาฯจะจัด กิจกรรม “มหกรรมค่ายสร้างสุข ตอนเด็กสร้างค่าย” เพื่อเป็นเวทีพูดคุยถึงระบบ การจัดการกิจกรรมค่าย บอกเล่าความ ถนัดของเยาวชนแต่ละกลุ่ม รวมถึงการออกร ายและแสดงนิทรรศการของราวค่ายที่ได้ ผลิตขึ้นที่นา สนับสนุนโดยป้าการ ณะ พระอาทิตย์ กาม. ตั้งแต่เวลา 10.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งหากใครที่ไม่เคยทำค่ายเคย ก็ลองมาร่วมดูสักครั้ง”

แม้จะรู้ว่า ทุกครั้งที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ที่

ปรับเปลี่ยนแปลงตัวเองในทุกๆ!!

สัมผัสกลุ่มเยาวชน ชาวค่าย ปฐมบท เปิดใจ-เปลี่ยนความคิด. มติชน. 23 พฤศจิกายน 2552, หน้า 23.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าการณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้